

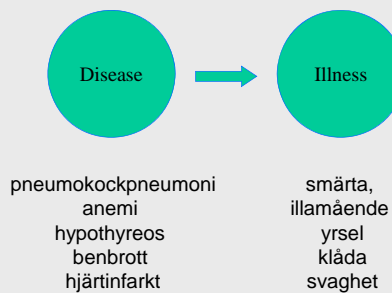
Befintligt skick – en konkurrerande orsak? Psykiatriska aspekter

Anders Lundin
PRIMA psykiatri
Danderyds sjukhus
anderslundin1@gmail.com

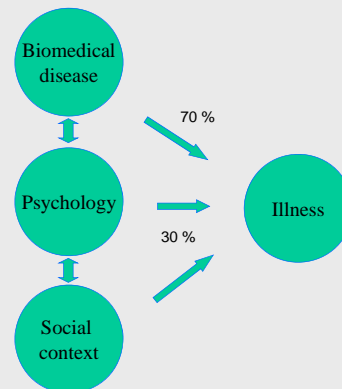
Sjukdomsbegreppet

Biomedicinskt "Trasdockan"
Bio-psyko-socialt

Biomedicinsk sjukdomsmodell

Bio-psyko-social sjukdomsmodell

Psykiatrisk diagnostik

Psykisk sjukdom/skada

Personlighetsstörning (dekomensation)
Neuropsykiatriska funktionshinder
som vanligen diagnostiseras i barndomen
Asperger, ADHD, Dyslexi, Utvecklingsstörning mm

Diagnostik – bidraget från DSM

Fenomenologisk
Ateoretisk
Etiologisk neutral

Horwitz: The loss of sadness

Den förlorade sorgsenheten – hur psykiatrin
förvandlade normal sorg till en depressiv störning

Stress-sårbarhetsmodellen

Sårbarhet

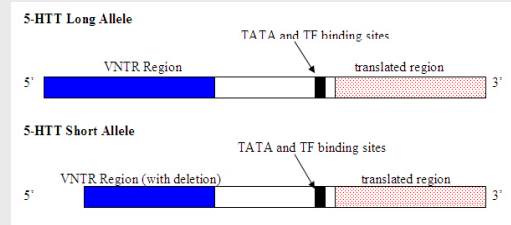
Genetiskt förvärvat
Cerebral dysfunktion
Utvecklingsstörning
ADHD/Asperger
Tidiga livserfarenheter
omsorgssvikt
övergrepp, misshandel

Stress

Senare trauman
Relationer/separationer
Fattigdom, arbetslöhet
Somatisk sjuk, skada
Mobbning/kränkning

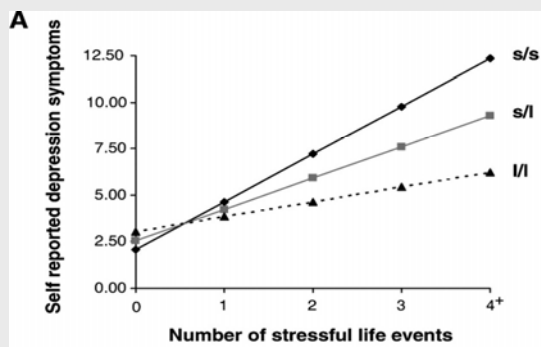
Psykisk sårbarhet

Association till *kort allelvariant* i promotorgen för serotonintransportören

Depression och sårbarhet

(Caspi)

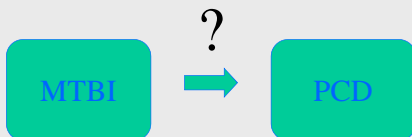
Stress-sårbarhetsmodellen

Skyddsfaktorer (resilience)

självförtroende
självkänsla
förmåga be om hjälp
kommunikationsförmåga
stöd från familjen
socialt sammanhang
kyrka, föreningar

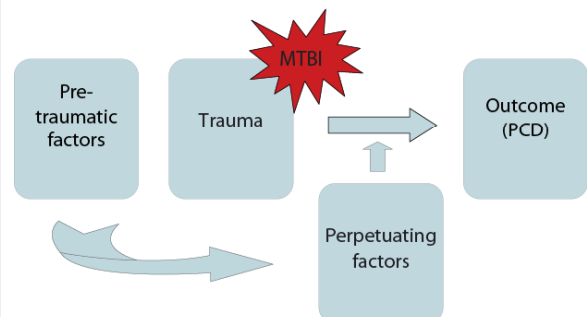
Skyddsfaktorer (forts)

sömn
motion
drogfrihet
KASAM
mening
begriplighet
hanterbarhet

MTBI – mild traumatic brain injury
PCD – postconcussional disorder

Etiological model

Pre-traumatic variables

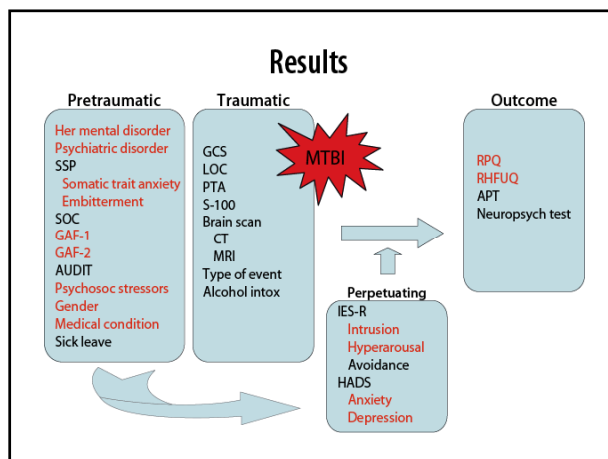
Psychiatric disorder (DSM-IV axis I + II)
 Somatic disorder (DSM-IV axis III)
 Psychosocial stressors (DSM-IV axis IV)
 Global function - GAF (DSM-IV axis V)
 Personality (SSP)
 Coping ability (SOC)
 Risky alcohol use (AUDIT)

Injury related variables

Loss of consciousness (LOC)
 Post-traumatic amnesia (PTA)
 Glasgow coma scale (GCS)
 S-100 serum level (S-100)
 Alcohol intoxication (% breath)
 CT, MRI scan abnormalities (CT, MRI)
 Type of accident (falls, traffic, assault)

Post-traumatic variables

Post-traumatic stress (IES-R)
 Intrusion
 Hyperarousal
 Avoidance
 Hospital anxiety depression scale (HADS)

Sjukdomsrisik – depression

Lundby	Män	22 %	(livstidsprevalens)
	Kvinnor	31 %	
Globalt	samtliga	18 %	(livstidsprevalens)

Begreppet **livstidsprevalens** avser andelen ur en population som någon gång under sin livstid får en viss sjukdom. Livstidsprevalensen är alltså ett mått på den **kumulativa incidensen**.

Återfall, kronifiering

En depression 50 % risk ny depression
 Två depressioner ytterligare riskökning
 Depression 12-14 % tillfrisknar aldrig

Typfall

PTSD hos tidigare traumatiserad invandrare

Utmattningsdepression hos person med tidigare depressionsepisoder

Depression efter whiplash/skallskada